

[Steen Folke]

tyskland, Benelux og Danmark samt af ikke-EF-landene Sverige og Norge. Sverige har som bekendt senere trukket sig ud, og nu altså også Norge.

At man kun har kunnet enes om dette minisamarbejde, afspejler de forskellige økonomiske og politiske interesser, som findes i landene inden for EF. En fastlåsning af kursene vil med den ulige udvikling af inflation og produktivitet, som findes i EF, medføre et forstærket pres fra de mere produktive nationale kapitaler, og det vil først og fremmest sige Vesttysklands, men også i et vist omfang Frankrigs, på de mindre produktive nationale kapitaler først og fremmest i Italien, England og Irland.

På EF-topmødet i december 1978 enedes man så om at gøre et nyt forsøg på at stable et økonomisk-monetært samarbejde på benene, denne gang under navnet »det europæiske monetære system«. EMS skal dels på længere sigt skabe et alternativ til dollar som internationalt betalingsmiddel og reservevaluta, dels skabe et sammenhængende hjemmemarked for EF-kapitalen. Det større hjemmemarked ses som ensbetydende med fjernelsen af den økonomiske, politiske, herunder også valutamæssige usikkerhed og forhindringer, som hæmmer kapitalens koncentration og centralisering og et dermed forbundet teknologisk niveau.

I forhold til slangesamarbejdet indeholder EMS en række vigtige ændringer. Indførelse af den såkaldte divergenstærskel indebærer en præcision af interventionen i forhold til slangesamarbejdet. ECUens centrale rolle betyder, at enkeltlandenes formelle frihed til at føre valutapolitik beskæres kraftigt, idet revision af vægtningen af ECUen skal godkendes af alle parter. I slangesamarbejdet kan landene jo i hvert fald formelt ændre valutakurs uden at spørge de øvrige deltagere. Den europæiske monetære fond bliver grundstammen i det nye system. Fonden skulle efter 2 års forløb være etableret som et styrende og koordinerende organ i valutamarbejdet.

Hele EMS er ingen egentlig nyskabelse, men med fonden og ECUen er man på vej mod en økonomisk og monetær union, idet systemet indebærer en stærk stramning og koordinering af den økonomiske politik. Vækstrate, inflationsrate og beskæftigelsesprocent må koordineres eller vil blive koor-

dineret af de økonomiske mekanismer via de åbne kapital- og arbejdskraftmarkeder.

Det har endnu en gang vist sig, at modsætningerne mellem de nationale kapitaler i EF og Vesteuropa umuliggør eller i hvert fald besværliggør aftaler på dette felt. Ingen ikke-EF-lande vil altså være med, og de svage EF-lande, England, Irland og Italien, ville heller ikke være med, selv om man lokkede med større udsvingsmarginaler på op til ± 6 pct. for de svage lande, men Irland og Italien blev købt ind i systemet via løfter om udviklingsstøtte i form af rentetilskud. Denne støtte skal jo især betales af EFs gode giver, Vesttyskland, hvis mere konkurrencedygtige kapital naturligvis henter pengene hjem igen især i nogle af de svage lande. Men så kom et nyt modsætningsforhold op til overfladen, idet Frankrig ikke vil acceptere den fortsatte eksistens af de monetære udligningsbeløb i landbrugsaftalerne efter overgangen til EMS.

Det er på nuværende tidspunkt måske ikke helt let at spå, hvad udgangen på alt dette bliver, men der er jo investeret stor politisk prestige i EMS, og der er store kontante interesser i, at systemet kommer til at fungere, så man når jo nok frem til en eller anden form for kompromisløsning.

Sigtet med EMS er helt klart. Det er et vigtigt led i forsøget på at binde EF-landenes økonomier tættere sammen, altså et vigtigt led i EF-integrationen. En sådan valutarisk og økonomisk sammenknytning er først og fremmest i de multinationale selskabers interesse. Det er de største, stærkeste og mest effektive kapitaler, som profiterer af et system med faste valutakurser.

Hr. Kjeld Olesen gjorde et stort nummer ud af, at de multinationale selskaber i dag profiterer af valutaspekulation. Det er da rigtigt nok, det vil jeg på ingen måde bestride. Men dels vil det nye system ikke forhindre valutaspekulation, dels er det af langt mere vital betydning for de multinationale selskaber, at kursjusteringer ikke benyttes til at beskytte de mindre og svagere kapitaler. I sammenhæng hermed er det de stærkeste og mest dynamiske regioner i EF, som vil få fordel af det nye system, hvis og når det bliver gennemført. De vil blive endnu stærkere, mens andre vil sakke endnu mere bagud.

Opbygningen af EMS er altså et led i forsøget på at omstrukturere og rationalisere den kriseplagede kapitalisme på EF-plan. Og